

Evropská integrace a rozšiřování Evropské unie

– Poznámky k výukovým materiálům –

Obsah

1	Úvod	3
2	Učební plán 1: Dějiny EU do současnosti	5
3	Učební plán 2: Výuka o zemích, které chtějí vstoupit do EU	8
4	Učební plán 3: Jak funguje proces rozšíření?	13
5	Doplňkové výukové materiály	17
6	Správné odpovědi	19
7	Doplňkové materiály – žáci 10–12	21
8	Doplňkové materiály – žáci 13–15	29

1 Úvod

Evropská komise připravila vzdělávací hru „Cesta po Evropské unii – Cesta za poznáním“, která žáky podněcuje k tomu, aby se dozvěděli více o Evropské unii, jejích současných členských státech a zemích, které se chtějí k EU připojit v budoucnu (tzv. kandidátské země nebo potenciální kandidátské země, jako jsou například Albánie, Bosna a Hercegovina, Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Černá Hora, Kosovo*, Srbsko a Turecko). Hra se týká různých témat, jako například dějin, zeměpisu a kultury, a rovněž všeobecných reálií EU a fungování procesu rozšíření EU (tj. jak se jednotlivé země mohou stát členy EU).

Výuka dějin EU a jejího rozšiřování od začátku integrace v 50. letech 20. století do současnosti a výuka o zemích, které chtějí v budoucnu vstoupit do EU, pomohou žákům zasadit věci do kontextu a porozumět tomu, že Evropská unie se v průběhu času vyvíjela, a to nejen ze zeměpisného hlediska, ale také z hospodářského a politického hlediska.

V čem spočívá význam rozšiřování Evropské unie a proč je toto téma pro nás důležité?

EU byla vždy považována za projekt míru a stability pro evropský kontinent. Tyto aspirace postupně přesvědčily další a další země, aby se připojily k šesti zakládajícím členům. EU dnes čítá 28 členských států a její dveře jsou otevřené dalším evropským zemím, které si přejí se k ní připojit a jsou odhodlány podporovat mír, demokracii, stabilitu a prosperitu.

Bez ohledu na to, v jaké zemi žáci žijí, jsou všichni Evropané, což znamená, že sdílejí společné hodnoty, společné dějiny a kulturu. Jsou, v souladu s mottem Evropské unie, „jednotní v rozmanitosti“.

Jak mohou tyto poznámky k výukovým materiálům posloužit?

Poznámky k výukovým materiálům doplňují vzdělávací hru „Cesta po Evropské unii – Cesta za poznáním“ a mají sloužit jako pomůcka pro učitele, kteří chtějí hru používat a při výuce ve třídě mají v úmyslu se zaměřit na témata rozšiřování EU a žákům

* Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/1999 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

poskytnout další informace o těchto tématech na úrovni vhodné pro mladé lidi ve věku 10–15 let.

Tento soubor obsahuje tři učební plány, které mají žáky podnítit k tomu, aby se zabývali tématem evropské integrace a rozšiřování Evropské unie smysluplným a zábavným způsobem. Vyučovací hodiny v rámci těchto učebních plánů umožňují žákům ve třídě úspěšně absolvovat exkurz do dějin EU až do současnosti a představit žákům země, které se chtějí k EU připojit v budoucnu, a nabízejí podrobné a přístupné vysvětlení politiky rozšiřování EU včetně kritérií členství a kroků v procesu přistoupení.

Činnosti navrhované v každém učebním plánu jsou rozmanité a jsou doplněny srozumitelnými a snadno dostupnými materiály, jež lze upravit potřebám každé konkrétní třídy. Díky multimediálním a vizuálním prvkům včetně vzdělávací hry je obsah přístupnější širšímu spektru věkových skupin a skupin členěných podle schopností, tak aby byli žáci motivováni k tomu, rozšířit si poutavým způsobem znalosti o zemích a institucích EU. Zařazení diskuse ve skupině a ve třídě jako způsobu hodnocení obsahu nabízí žákům příležitost zkoumat a porovnávat jednotlivá hlediska na probíraná témata. Pomáhá také učitelům hodnotit efektivnost využívaných činností a materiálů.

Tento soubor obsahuje širokou škálu podkladových materiálů, včetně témat k diskusi pro učitele s podrobnými doprovodnými informacemi, které doplňují obsah, jež mají k dispozici přímo studenti. Vedle základních učebních plánů soubor nabízí činnosti a podněty pro domácí úkoly, přičemž navrhuje způsoby, jak témata uchopit poutavým, tvořivým a přesvědčivým způsobem.

2 Učební plán 1: Dějiny EU do současnosti

Téma

28 současných členů EU a několik kol rozšíření, která vedla k současné Evropské unii

Zaměření z hlediska vyučovacího předmětu

Dějiny

Cíle výuky

Na konci vyučovací hodiny žáci

- budou mít přehled o 28 členských státech EU,
- budou rozumět tomu, že současní členové do EU vstoupili v rámci přístupového procesu, a budou vědět, kdy jednotlivá přístupová kola proběhla a s kterými zeměmi,
- budou rozumět tomu, že se Evropská unie do dnešní podoby vyvíjela postupně a že tento postupný vývoj stále pokračuje.

Druhy cvičení

Kvíz; přiřazování; diskuse

Příprava a materiály

- ✓ Fotokopie pracovního listu *Dějiny EU do současnosti* (jedna pro každého žáka)
- ✓ Mapa současných členských států EU a oblasti rozšíření (viz Doplňkové materiály)
- ✓ Cesta po Evropské unii – Cesta za poznáním, vzdělávací hra s tématem rozšíření EU

Krok 1: Zahřívací cvičení: Kvíz 8 minut

Rozdělte žáky do skupin po třech až pěti. Zadejte jim, aby během dvou minut vyjmenovali co nejvíce zemí EU. Výsledky sepište na tabuli a uveďte pouze správné odpovědi. Tým, který se nejvíc přiblíží počtu 28, vítězí. U pokročilejších skupin odečítejte body, pokud příslušná země není členem EU.

Správné odpovědi:

Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené království, Španělsko a Švédsko.

Téma k diskusi: PROHLUBOVÁNÍ A ROZŠIŘOVÁNÍ EVROPSKÉ UNIE

Dějiny EU prokazují, že mezi rozšiřováním Unie a prohlubováním její integrace není žádný rozpor. EU uskutečňuje obojí. Evropská unie byla vytvořena v období po druhé světové válce, kdy byly evropské země odhodlané již nikdy nepřipustit, aby vznikly podobné dramatické konflikty. Prvním krokem v tomto směru byla podpora hospodářské spolupráce. Vycházela z filozofie, že u zemí, které spolu úzce spolupracují, je pravděpodobnější, že zamezí konfliktu. Projekt hospodářské spolupráce byl zahájen v roce 1951, kdy šest zemí založilo Evropské společenství uhlí a oceli. Později, v roce 1957, vytvořily také Evropské hospodářské společenství a Evropské společenství pro atomovou energii. Jednalo se o tyto země: Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemsko.

Od té doby do EU vstoupilo dvacet dva dalších zemí a historické rozšíření v roce 2004 symbolizovalo opětovné sjednocení Evropy po desetiletích jejího rozdělení.

Členské státy se mezitím rozhodly, že hospodářskou spolupráci rozšíří i na jiné oblasti včetně oblasti politické. Takovou podobu má dnes celek, který nazýváme Evropskou unií (EU).

EU v průběhu let vytvořila jednotný trh, schengenský prostor, který umožňuje cestování bez pasové kontroly, přijala euro, vytvořila nový model hospodářské správy a řadu nových politik, například v oblasti zemědělství, ochrany životního prostředí a změny klimatu, vnitřní bezpečnosti a silnější zahraniční politiky.

Krok 2: Přiřazení členských států EU k jednotlivým „kolům rozšíření“ (tj. k roku, kdy vstoupily do EU) 10 minut

Žáci pracují ve stejných skupinách po třech až pěti. Každý žák dostane pracovní list *Dějiny EU do současnosti*¹. Pracují společně na tom, aby každé zemi nebo skupině zemí přiřadili odpovídající barvu na mapě a poté určili rok, kdy každá z těchto skupin zemí vstoupila do EU. Každá barva odpovídá skupině zemí, které do EU vstoupily v témže roce.

⇒ U vyučovacích hodin zaměřených na zeměpisná témata po určení skupiny zemí, které do EU vstoupily v témže roce, požádejte žáky, aby jména těchto zemí umístili na mapě. U pokročilejších skupin lze doplnit také hlavní města.

Krok 3: Kontrola porozumění **5 minut**

Ve třídě umístěte mapu EU obsahující označení členských států a data jejich vstupu do EU. Požádejte žáky, aby zkontrolovali odpovědi ve svých pracovních listech, a případně je opravte. Porovnejte výsledky, abyste zjistili, se kterými zeměmi jsou žáci obeznámeni méně / se kterými jsou obeznámeni více.

Krok 4: Diskuse **5 minut**

Vybídněte žáky, aby o mapách diskutovali jako celá třída.

Příklady možných otázek do diskuse:

- *Když se podíváte na mapu Evropské unie, je zde něco, co vás překvapuje? Pokud ano, proč?*
- *Jsou zde země, o kterých jste nevěděli, že jsou členy EU, a přesto tomu tak je?*
- *Jsou zde země, o kterých jste si mysleli, že jsou členy EU, a není tomu tak?*

⇒ Všimněte si, že poslední otázka má zvýšit povědomí žáků a přimět je k tomu, aby uvažovali o zemích, které se chtějí stát členy EU. Učitel může žákům poskytnout další informace o zemích, které chtějí v budoucnu vstoupit do EU.

Krok 5: Hra **12 minut**

Zadejte žákům členské státy a země, které usilují o členství v EU (kandidátské země a potenciální kandidátské země). Vyzvěte každého žáka, aby si tuto hru zahrál, buď ve třídě, nebo doma za domácí úkol. Žáci by měli uvést nejzajímavější nebo nejpřekvapivější skutečnost, kterou při hře zjistili.

Krok 6: Závěrečné cvičení **5 minut**

Projděte třídou a požádejte každého žáka, aby se podělil o nejzajímavější nebo nejpřekvapivější skutečnost, kterou si ze hry odnesl.

Volitelná možnost: Učitelé mohou žáky vyzvat, aby se zaměřili na něco konkrétního ze hry, co jim přijde zajímavé, jako například kulturní reálie nebo gastronomické speciality. Žáci pak k tomuto aspektu vyhledají bližší informace a připraví si o něm krátkou prezentaci pro třídu.

¹ Viz Doplnkové materiály.

3 Učební plán 2: Výuka o zemích, které chtějí vstoupit do EU

Téma

Výuka o zemích, které chtějí v budoucnu přistoupit k EU, tj. o kandidátských zemích a potenciálních kandidátských zemích

Zaměření z hlediska vyučovacího předmětu

Zeměpis / společenské vědy

Cíle výuky

Na konci hodiny žáci

- budou vědět, které země jsou kandidátské země nebo potenciální kandidátské země usilující o členství v EU,
- získají znalosti např. o životním prostředí, hospodářství a kultuře těchto zemí.

Druhy cvičení

Diskuse; vyhledávání informací; prezentace

Příprava a materiály

- ✓ Soubor fotografií z kandidátských zemí a potenciálních kandidátských zemí (výstava *Tak podobní, tak různorodí, tak evropští*)
 - ✓ Listy papíru formátu A3, které žáci použijí při přípravě odpovědí
 - ✓ Pracovní list *Označování zemí, které usilují o členství v EU* (jedna fotokopie pro každého žáka)
 - ✓ Pracovní list *Zjistěte fakta* (jedna fotokopie pro každého žáka)
 - ✓ Vzdělávací hra s tématem rozšíření EU *Cesta po Evropské unii – Cesta za poznáním*
-

Téma k diskusi: Jak funguje proces rozšíření a kdo o něm rozhoduje?

ROZŠÍŘOVÁNÍ EU A JEHO STĚŽEJNÍ ZÁSADY

Rozšiřování Evropské unie:

Politika rozšiřování EU je investicí do míru, bezpečnosti a stability v Evropě. Poskytuje větší hospodářské a obchodní příležitosti, jež jsou vzájemně prospěšné Evropské unii i zemím, které o členství v EU usilují. Vyhlídka na členství v EU má na dotčené země silný transformační účinek, protože s sebou nese pozitivní demokratické, politické, hospodářské a společenské změny.

Poslední rozšíření o země ve střední a východní Evropě přinesla mnoho nových příležitostí občanům EU, firmám, investorům, spotřebitelům a studentům z nových i původních členských států. Obchod a investice se zvýšily. Jednotný trh EU je největší na světě, slouží 500 milionům občanů a vytváří 23 % světového HDP.

Rozšíření je přísný, ale spravedlivý proces, založený na zavedených kritériích a zkušenostech získaných v minulosti. Každá země, která si přeje vstoupit do EU, je posuzována na základě vlastních výsledků, aby měla motivaci k prosazování dalekosáhlých reforem. To znamená, že každá země se přibližuje EU tempem určeným vlastními výsledky při plnění podmínek a dosahování standardů EU. Nejsou povolena žádná zjednodušení ani úlevy, neboť z dlouhodobého hlediska by neposloužily ani zemím, které mají zájem o vstup do EU, ani samotné EU. Základní oblasti, které jsou posuzovány a podporovány s cílem zajistit, aby země, které usilují o členství v EU, byly dobře připravené, jsou: **právní stát, základní práva, posilování demokratických institucí** a rovněž **hospodářský rozvoj a konkurenceschopnost**. To odráží význam, který EU připisuje svým základním hodnotám a obecným prioritám.

Současný proces přistoupení, který vychází z poučení z minulosti, **je přísnější a komplexnější, přičemž se zaměřuje na princip „základní zásady na prvním místě“**:

⇒ **Právní stát**: země musí řešit otázky, jako je reforma soudnictví a boj proti organizované trestné činnosti a korupci, hned od začátku procesu přistoupení. Musí prokázat konkrétní udržitelné výsledky.

- ⇒ **Správa ekonomických záležitostí:** Stát se členem EU nespočívá jen ve vyhovění pravidlům a standardům EU. Jde také o to učinit zemi z ekonomického hlediska způsobilou pro členství. Teprve pak může využít všech přínosů přistoupení k EU, přičemž zároveň přispěje k růstu a prosperitě ekonomiky EU.
- ⇒ **Demokratické instituce** je třeba dále upevňovat, například lepší parlamentní kontrolou a reformami veřejné správy. Kvalita veřejné správy má přímý dopad na schopnost vlády poskytovat efektivní veřejné služby, předcházet korupci a bojovat s ní a podporovat konkurenceschopnost a růst. Kromě dobře fungující veřejné správy je důležité zajistit silnější úlohu občanské společnosti.
- ⇒ **Základní práva:** Základní práva jsou stěžejní hodnotou EU a zásadním prvkem v procesu přistoupení. Země, které usilují o vstup do EU, musí zajistit, aby tato práva byla plně dodržována, zejména svoboda projevu a práva příslušníků menšin, včetně Romů. Zranitelné skupiny je třeba chránit před diskriminací, včetně diskriminace na základě sexuální orientace.
- ⇒ A v neposlední řadě musí tyto země zajistit **dobré sousedské vztahy** a regionální spolupráci. Jako příklad lze uvést, že vyjednávací rámec EU pro Srbsko zahrnuje činnost směřující k normalizaci vztahů s Kosovem s cílem zabránit přenesení konfliktů do EU.

Rozšíření pomáhá zlepšovat kvalitu života prostřednictvím integrace a spolupráce. Země, které si přejí vstoupit do EU, spolupracují v oblastech, jako je energetika, doprava, boj proti trestné činnosti, bezpečnost potravin, ochrana životního prostředí a změna klimatu.

Krok 1: Diskuse založená na fotografiích

15 minut

Rozdělte žáky do sedmi skupin. Každá skupina dostane soubor fotografií pořízených v jedné blíže neurčené zemi z výstavy *Tak podobní, tak různorodí, tak evropští* a list papíru formátu A3 k zapisování postřehů. Žáci jsou vyzváni, aby si snímky prohlédli. Čeho si povšimli a jaké jsou jejich dojmy? Dostanou pokyn, aby si své dojmy a postřehy zapsali na list papíru formátu A3. Mohou se také pokusit hádat, kterou zemí snímky zobrazují (předem nevědí, že se vyučovací hodina zaměřuje na země, které chtějí v budoucnu přistoupit k EU). Dejte jim na tuto činnost pět minut.

Jakmile všechny skupiny sepiší své dojmy, mohou o svých postřezích diskutovat společně v celé třídě.

Použijte k podnícení diskuse tyto otázky:

- Čeho jste si všimli nejdříve?
- Jaký je váš dojem z této země na základě snímků, které vidíte?
- Jaké je podle vás místo na snímku?
- Připomíná vám nějaké místo, kde jste již byli?

Žáci ve svých skupinách diskutují o výše uvedených otázkách, poté ukáží své snímky třídě a podělí se o své dojmy. Jakmile skončí, umístěte všechny snímky na nástěnku. Na okraj tabule napište tato jména zemí:

- *Albánie*
- *Bosna a Hercegovina*
- *Bývalá jugoslávská republika Makedonie*
- *Černá Hora*
- *Kosovo*
- *Srbsko*
- *Turecko*

Položte žákům otázku, která skupina fotografií byla pořízena v které zemi. Jméno země napište pod příslušnou skupinu fotografií.

⇒ Po tomto cvičení může učitel promítnout žákům video *Skryté poklady Evropy*. Po promítnutí videa se učitel žáků může zeptat, jaké sdělení se podle jejich názoru video snaží předat. Překvapilo je něčím? Co říkají na spojení jednotlivých otázek a odpovědí? Učitel může následně podat podrobnější informace o zemích, které usilují o přistoupení k EU.

Krok 2: Označování zemí, které chtějí v budoucnu vstoupit do EU

10 minut

Každá skupina dostane fotokopii pracovního listu *Označování zemí, které chtějí v budoucnu vstoupit do EU*. Dejte skupinám pět minut na to, aby se pokusily tyto země označit. Projděte mapu s celou třídou a ověřte, zda některá ze skupin má všechny země označeny správně.

Krok 3: Vyhledávání informací k zemím, které chtějí v budoucnu vstoupit do EU 15 minut

Žáci hrají hru týkající se země, kterou jim vyučující zadal(a) při cvičení s fotografiemi. Mohou tak učinit sami doma nebo ve skupině na školních počítačích, v závislosti na čase a na dostupných zdrojích. V průběhu hry si dělají poznámky o tom, co se naučí, za použití pracovního listu *Zjistěte fakta*.

Poznámka: K zodpovězení některých otázek v pracovním listu budou žáci potřebovat přístup na internet. Tyto otázky jsou uvedeny v následujícím seznamu.

- *Jaké je hlavní město této země?*
- *Jaké jsou hlavní vývozní a dovozní artikly?*
- *Jaká je v této zemi úřední měna?*
- *Které země jsou jejími hlavními obchodními partnery?*
- *Jaká jsou hlavní průmyslová odvětví v této zemi?*

⇒ *Volitelná možnost, v závislosti na čase: Vyberte dvě skupiny, které formou krátké prezentace předloží svá zjištění celé třídě.*

Krok 4: Diskuse celé třídy 5 minut

Položte žákům ve třídě tyto otázky:

- *Všimli jste si nějakých podobností mezi zeměmi západního Balkánu a Tureckem a vaší zemí?*
- *A co rozdílů?*
- *Vidíte podobnosti/rozdíly mezi zeměmi západního Balkánu a Tureckem a (jinými) členskými státy EU?*

4 Učební plán 3: Jak funguje proces rozšíření?

Téma

Kritéria a kroky pro vstup do Evropské unie

Zaměření z hlediska vyučovacího předmětu

Společenské vědy / dějiny

Cíle výuky

Na konci hodiny žáci

- budou mít povědomí o kritériích, která musí splnit každá země, která chce vstoupit do EU, aby se stala členským státem EU,
- budou chápat oficiální kroky, jimiž musí země projít, aby se stala členským státem EU.

Druhy cvičení

Brainstorming; diskuse ve třídě; doplňovací cvičení; uspořádání pořadí

Příprava a materiály

- ✓ Pracovní list *Kritéria pro vstup do EU* (jedna fotokopie na jednoho žáka)
- ✓ Soubory karet s tématem *Proces vstupu do EU* (učitel při přípravě na vyučovací hodinu karty nastříhá)
- ✓ Vzdělávací hra s tématem rozšíření EU

Krok 1: Hra 5 minut

Třída je rozdělena do skupin, z nichž každá se na základě hraní hry seznamuje s kandidátskou zemí / potenciální kandidátskou zemí (vyučující děti vyzve, aby hru s konkrétní zemí hrály buď ve třídě, nebo doma před vyučovací hodinou). Každá skupina je požádána, aby vybrala jeden zajímavý fakt o přidělené zemi a představila jej třídě.

⇒ *Volitelná možnost, pokud třída dokončí Učební plán 2*

Opakování 5 minut

Požádejte skupiny z poslední vyučovací hodiny, aby se znovu zformovaly ve stejném složení a vybavily si pokud možno co nejvíce faktů o přidělené zemi. Skupina s největším počtem vybavených faktů vítězí.

Krok 2: Jaká jsou kritéria pro vstup do EU? 5 minut

Třída jako celek provede brainstorming zaměřený na téma, jaká by mohla být kritéria pro vstup do EU. Návrhy žáků umístěte na tabuli. Žáci si mohou vypomoci svými znalostmi o tom, jak lze vstoupit do jiných mezinárodních organizací.

Krok 3: Úvod do kritérií EU 15 minut

Vyzvěte žáky, aby samostatně vyplnili odstavce v pracovním listu *Kritéria pro vstup do EU*, jež jsou součástí přílohy. Poté je požádejte, aby pro každý odstavec navrhli optimální nadpis. Jakmile skončí, zkontrolujte s celou třídou správné odpovědi.

Témata k diskusi: PODMÍNKY ČLENSTVÍ

Smlouva o Evropské unii stanoví, že o členství může zažádat kterákoli evropská země, pokud uznává demokratické hodnoty EU a zavazuje se k jejich podpoře.

Prvním krokem je, aby tato země splňovala klíčová kritéria pro přistoupení. Ta byla definována především na zasedání Evropské rady v Kodani v roce 1993, a tudíž se označují jako „kodaňská kritéria“ nebo přístupová kritéria. Představují zásadní podmínky, jež musí splnit všechny kandidátské země, mají-li se stát členským státem. Jedná se o:

- politická kritéria: stabilní instituce zaručující demokracii, právní stát, lidská práva a respektování a ochranu menšin,
- hospodářská kritéria: fungující tržní hospodářství a schopnost vypořádat se s konkurencí a s tržními silami v EU,
- kritéria správní a institucionální kapacity: schopnost přijmout a efektivně plnit závazky spojené s členstvím, včetně dodržování cílů politické, hospodářské a měnové unie.

EU musí být také schopna integrovat nové členy.

Krok 4: Srovnání očekávání a skutečnosti 10 minut

Napište na tabuli kodaňská kritéria. Potom ve třídě prodiskutujte tyto otázky:

- *Proč si myslíte, že byla vybrána tato kritéria?*
- *Jak odrážejí hodnoty EU?*

Věnujte pět minut návržení motta pro EU. Požádejte některé žáky o jejich návrhy. Potom se třídou diskutujte o skutečném mottu EU: „Jednotná v rozmanitosti“. Diskutujte ve třídě, proč je to dobré motto pro EU (nebo proč dobré není).

Další informace o mottu: Poukazuje na způsob, kterým Evropané v zájmu zachování míru a dosažení prosperity vytvořili společný celek (EU), který je zároveň obohacován mnoha různými kulturami, tradicemi a jazyky evropského kontinentu. Podrobnější informace viz na adrese: http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/motto/index_cs.htm

Krok 5: Výuka o krocích na cestě k členství v EU 10 minut

Rozdělte žáky do skupin (4–6 žáků ve skupině) a každé skupině dejte balíček zamíchaných karet, které znázorňují kroky ke vstupu do EU. Vysvětlete žákům, že mají karty společně uspořádat do správného pořadí.

Dejte jim na to pět až deset minut a potom s celou třídou zkontrolujte pořadí:

Odpovědi:

1. Země podává žádost Radě, přičemž deklaruje své přání stát se členem EU.
2. Evropská komise následně předkládá své stanovisko k žádosti.
3. Vlády členských států musí jednomyslně rozhodnout, zda zemi, která žádost podává, přiznají status kandidátské země.
4. Po splnění určitých podmínek jsou zahájena jednání o přistoupení, ale pouze se souhlasem všech členských států.
5. Země musí provést právní předpisy a pravidla EU. Všechny členské státy EU se musí shodnout na tom, že země splnila všechny nezbytné požadavky.
6. Jakmile jsou veškerá jednání dokončena, Evropská komise musí vydat své stanovisko k tomu, zda je příslušná země připravena stát se členským státem či nikoli.
7. Členské státy musí jednomyslně rozhodnout, zda proces uzavřou a podepíší s příslušnou zemí smlouvu o přistoupení. Všechny stávající členské státy i budoucí členský stát podepíší smlouvu o přistoupení. Svůj souhlas musí udělit také Evropský parlament.
8. Kandidátská země se může stát členským státem EU až poté, co smlouvu o přistoupení formálně schválí všechny stávající členské státy.

Témata k diskusi: SOUČASNÁ AGENDA ROZŠÍŘENÍ – JAK A PROČ?

V současnosti je politika rozšiřování i nadále hybnou silou transformace a upevňuje stabilitu v zemích jihovýchodní Evropy, které usilují o členství v EU. Vliv a působení EU pomáhá těmto zemím provádět demokratické a hospodářské reformy, zlepšovat fungování právního státu a vytvářet vazby se sousedními zeměmi.

Proces rozšíření je vzhledem k tomu, že podporuje stabilitu a spolupráci v regionu, který se nachází v bezprostředním sousedství EU, v zájmu EU a jejích občanů. Vytváří prostředí, které přispívá k hospodářskému růstu a investicím. Pomáhá řešit problémy, jako je boj proti organizované trestné činnosti a korupci, a posilovat spravedlnost, bezpečnost a základní práva.

Politika rozšíření je založena na přísně vymezených, avšak spravedlivých podmínkách, přičemž s každou zemí se zachází podle jejích výsledků. To znamená, že každá země se přibližuje EU tempem určeným jejími vlastními výsledky při plnění podmínek a dosahování standardů EU. Nejsou povolena žádná zjednodušení ani úlevy, neboť z dlouhodobého hlediska by neposloužily ani zemím, které mají zájem o vstup do EU, ani samotné EU.

Současný proces přistoupení, který vychází z poučení z minulosti, je přísnější a komplexnější, přičemž se zaměřuje na princip „základní zásady na prvním místě“:

- ⇒ **Právní stát**
- ⇒ **Správa ekonomických záležitostí**
- ⇒ **Demokratické instituce**
- ⇒ **Základní práva**
- ⇒ **Dobré sousedské vztahy a regionální spolupráce**

Rozšíření je třeba chápat jako proces, který podporuje reformy a zásadní změny, jež jsou potřebné k plnění povinností spojených s členstvím v EU. Tyto změny nevyhnutelně vyžadují čas. O to důležitější je jednoznačně zdůrazňovat evropskou perspektivu zemí, jež chtějí v budoucnu přistoupit k EU.

Rozšíření může být přínosem pro EU i pro partnerské země pouze tehdy, pokud se realizují skutečné, udržitelné reformy. Díky tomuto procesu se země stanou plně připravenými na vstup do EU a budou schopny využít přínosů a převzít povinnosti, které z členství vyplývají.

5 Doplnkové výukové materiály

V následujícím přehledu jsou uvedeny další užitečné internetové stránky a zdroje, jež lze při vyučovacích hodinách použít.

- Podrobnější informace o členských státech EU:
http://europa.eu/about-eu/countries/index_cs.htm
- Podrobnější informace o politice rozšiřování a o zemích zapojených do procesu rozšíření:
<http://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement>
- Evropa ve 12 lekcích:
<http://bookshop.europa.eu/cs/evropa-ve-12-lekcich-pbNA0213714/>
- Video *Skryté poklady Evropy*: https://www.youtube.com/watch?v=R_jRjPI9iRQ
- Animovaná videa o procesu rozšíření EU a o stěžejních oblastech reformem:
 - [Rozšíření Evropské unie – jak funguje](#)
 - [Rozšíření Evropské unie – zajištění právního státu](#)
 - [Rozšíření Evropské unie – reforma veřejné správy](#)
- Krátké dokumentární filmy, ve kterých figurují lidé ze zemí, jež usilují o členství v EU, a rovněž odborníci na evropskou integraci z členských států EU:

Zástupci z kandidátských zemí a potenciálních kandidátských zemí:

 - **Albánie** – operní pěvkyně Ermonela Jahovová: <https://vimeo.com/114858479>
 - **Bosna a Hercegovina** – pěvkyně Amira Medunjaninová:
<https://vimeo.com/114858480>
 - **Bývalá jugoslávská republika Makedonie** – módní návrhář Nikola Eftimov:
<https://vimeo.com/114858481>
 - **Kosovo** – Majlinda Kelmendiová, judistka se zlatou medailí z olympijských her:
<https://vimeo.com/95106035>
 - **Černá Hora** – divadelní režisér Janko Ljumović: <https://vimeo.com/114858481>
 - **Srbsko** – mladý podnikatel Miloš Milisavljević: <https://vimeo.com/95094253>
 - **Turecko** – podnikatelka Ümit Boynerová: <https://vimeo.com/95105063>

Odborníci na evropskou integraci z členských států EU:

 - profesor Jacques Rupnik (Francie): <https://vimeo.com/92930204>
 - Olaf Boehnke (Německo): <https://vimeo.com/114858483>
 - profesorka Helen Wallaceová (Spojené království):
<https://vimeo.com/92931157>

- Fotografie ze zemí, které usilují o členství v EU:
http://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news_corner/multimedia-library/photo-galleries/index_en.htm

6 Správné odpovědi

Učební plán 1: Dějiny EU do současnosti

Odpovědi:

Skupina A	Finsko, Rakousko a Švédsko	1995
Skupina B	Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemsko	1957
Skupina C	Bulharsko a Rumunsko	2007
Skupina D	Chorvatsko	2013
Skupina E	Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko	2004
Skupina F	Dánsko, Irsko a Spojené království	1973
Skupina G	Řecko	1981
Skupina H	Portugalsko a Španělsko	1986

Učební plán 2: Výuka o zemích, které chtějí vstoupit do EU

Odpovědi

1. Bosna a Hercegovina 2. Srbsko 3. Černá Hora 4. Kosovo 5. Albánie 6. Bývalá jugoslávská republika Makedonie 7. Turecko

Učební plán 3: Jak funguje proces rozšíření?

Odpovědi

Politika rozšiřování EU je investicí do míru, bezpečnosti a stability v Evropě. Poskytuje větší hospodářské a obchodní příležitosti, jež jsou vzájemně prospěšné Evropské unii i zemím, které usilují o členství v EU.

Základní oblasti, které jsou posuzovány s cílem ověřit, zda jsou země, které usilují o vstup do EU, dobře připravené: právní stát, základní práva, posilování demokratických institucí a rovněž hospodářský rozvoj a konkurenceschopnost. To odráží význam, který EU připisuje svým základním hodnotám a obecným prioritám.

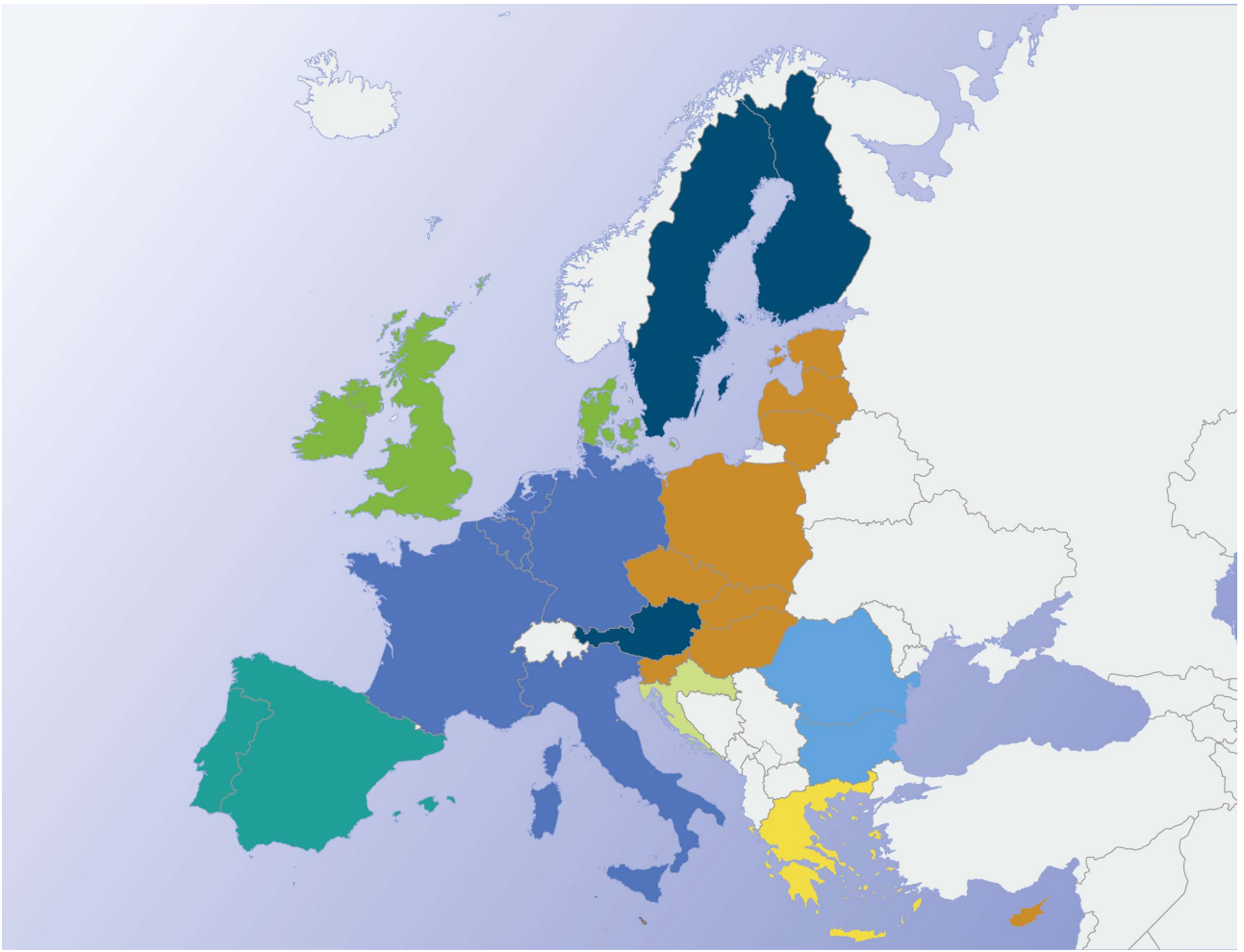
- ⇒ Právní stát: země musí řešit otázky, jako je reforma soudnictví a boj proti organizované trestné činnosti a korupci, hned od začátku procesu přistoupení. Musí prokázat konkrétní udržitelné výsledky.
- ⇒ Správa ekonomických záležitostí: stát se členem EU nespočívá jen ve vyhovění pravidlům a standardům EU, jde také o to, učinit zemi z ekonomického hlediska způsobilou pro členství s cílem zajistit, že bude moci těžit ze všech přínosů přistoupení k EU a zároveň přispět k růstu a prosperitě ekonomiky EU.
- ⇒ Demokratické instituce je třeba dále upevňovat, například lepší parlamentní kontrolou a reformami veřejné správy. Kvalita veřejné správy má přímý dopad na schopnost vlády poskytovat efektivní veřejné služby, předcházet korupci a bojovat proti ní a podporovat konkurenceschopnost a růst. Kromě dobře fungující veřejné správy je důležité zajistit silnější úlohu občanské společnosti.
- ⇒ Základní práva jsou stěžejní hodnotou EU. Země, které usilují o členství v EU, musí zajistit, aby tato práva byla plně dodržována, zejména svoboda projevu a práva příslušníků menšin, včetně Romů. Zranitelné skupiny je třeba chránit před diskriminací, včetně diskriminace na základě sexuální orientace.
- ⇒ Regionální spolupráce a dobré sousedské vztahy jsou zásadními prvky stabilizace a přidružení – procesu, který vede země západního Balkánu k členství v EU. Pomáhá tomuto regionu řešit společné výzvy, jako je nedostatek energie, znečišťování životního prostředí, dopravní infrastruktura a boj proti organizované trestné činnosti.

7 Doplnkové materiály – žáci 10–12

Učební plán 1, pracovní list: Dějiny EU do současnosti

Na níže uvedené mapě označte každou skupinu zemí odpovídajícím písmenem.

Skupina	Země	Datum vstupu
A	Finsko, Rakousko a Švédsko	
B	Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemsko	
C	Bulharsko a Rumunsko	
D	Chorvatsko	
E	Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko	
F	Dánsko, Irsko a Spojené království	
G	Řecko	
H	Portugalsko a Španělsko	

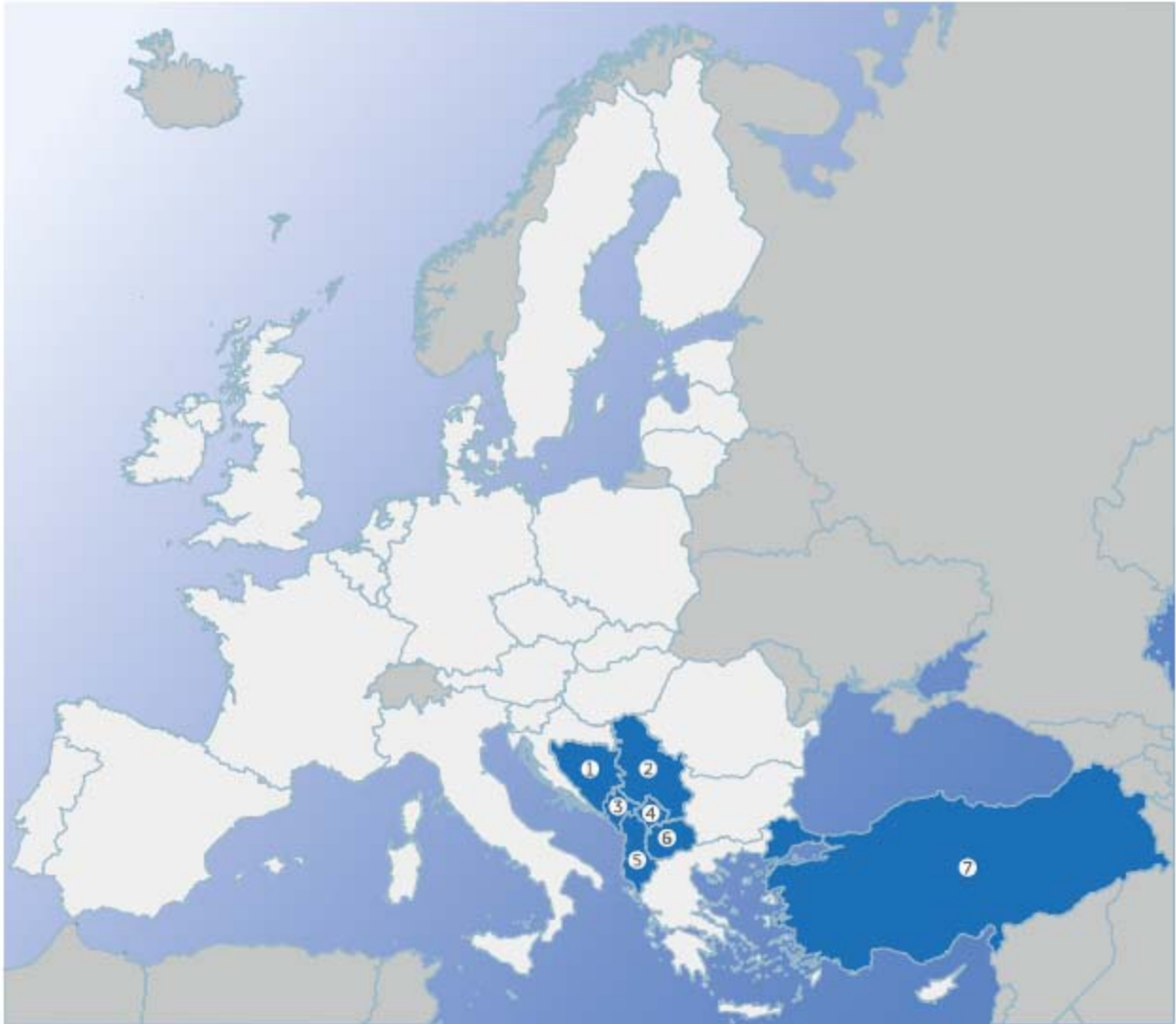

Výše uvedené země vstoupily do EU v těchto letech:
1957; 1973; 1981; 1986; 1995; 2004; 2007; 2013

Pokyny: Spolupracujte se svými partnery a diskutujte o tom, v kterém roce podle vás každá jednotlivá země vstoupila do EU, a svou odpověď zapište do tabulky.

Učební plán 2, pracovní list 1:
Označování zemí, které usilují o členství v EU:

Pokyny: Dokážete správně označit všechny země, které chtějí v budoucnu vstoupit do EU? Pokud vám na konci vyučovací hodiny zbude ještě čas, zjistěte, kolik stávajících zemí EU (vyznačených bílou barvou) dokážete správně označit.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____

Učební plán 2, pracovní list 2: Zjistěte fakta

Pokyny: Byli jste požádáni, abyste uskutečnili průzkumnou misi. Dokážete zjistit některé klíčové informace o zemi, kterou vám vyučující zadal(a)?

Ke zvýšení názornosti odpovědí můžete použít obrázky.

Jméno země:

1. Jaké je hlavní město této země?
2. Jaký má počet obyvatel?
3. Jaká je úřední měna používaná v této zemi?
4. Uveďte některé klíčové zeměpisné prvky (pohoří, řeky, vodní útvary) v této zemi.
5. Uveďte jméno některé slavné osobnosti z této země. Čím se proslavila?
6. Jaký pokrm nebo pokrmy jsou v této zemi oblíbené?
7. Jací volně žijící živočichové se v zemi běžně vyskytují?

Učební plán 3, pracovní list: Kritéria pro vstup do EU

Pokyny: Doplňte na správná místa tato slova (v příslušných tvarech):

základní, mír, právní stát, bezpečnost, stabilita, demokratické instituce, růst a prosperita, korupce, hospodářský rozvoj, právní stát, ekonomický, základní, demokratické instituce, projev, občanská společnost, správa

Politika rozšíření EU je investicí do _____, _____ a _____ v Evropě. Poskytuje větší hospodářské a obchodní příležitosti, jež jsou vzájemně prospěšné Evropské unii i zemím, které usilují o členství v EU.

Základní oblasti, které jsou posuzovány s cílem ověřit, zda jsou země, které usilují o vstup do EU, dobře připravené: _____práva, posilování _____ a rovněž _____a konkurenceschopnost. To odráží význam, který EU připisuje svým základním hodnotám a obecným prioritám.

⇒ _____: země musí řešit otázky, jako je reforma soudnictví a boj proti organizované trestné činnosti a _____, hned od začátku procesu přistoupení. Musí prokázat konkrétní udržitelné výsledky.

⇒ _____ záležitostí: stát se členem EU nespočívá jenom ve vyhovění pravidlům a standardům EU, jde také o to, učinit zemi z ekonomického hlediska způsobilou pro členství s cílem zajistit, že bude moci těžit ze všech přínosů přistoupení k EU a zároveň přispět k _____ekonomiky EU.

⇒ _____ je třeba dále upevňovat, například lepší parlamentní kontrolou a reformami veřejné správy. Kvalita veřejné správy má přímý dopad na schopnost vlády poskytovat efektivní veřejné služby, předcházet korupci a bojovat s ní a podporovat konkurenceschopnost a růst. Kromě dobře fungující veřejné správy je důležité zajistit silnější úlohu _____.

⇒ _____ práva jsou stěžejní hodnotou EU. Země, které usilují o členství v EU, musí zajistit, aby tato práva byla plně dodržována, zejména svoboda _____ a práva příslušníků menšin, včetně Romů. Zranitelné skupiny je třeba chránit před diskriminací, včetně diskriminace na základě sexuální orientace.

Učební plán 3, učební pomůcka: Proces vstupu do EU

Každá z karet představuje jednotlivé kroky při vstupu do EU. Uspořádejte je ve správném pořadí.

Vlády členských států musí jednomyslně rozhodnout, zda zemi, která žádost podává, přiznají status kandidátské země. Po splnění určitých podmínek jsou zahájena jednání o přistoupení, ale pouze se souhlasem všech členských států.

Členské státy musí jednomyslně rozhodnout, zda proces uzavřou a podepíší s příslušnou zemí smlouvu o přistoupení. Všechny stávající členské státy i budoucí členský stát podepíší smlouvu o přistoupení. Svůj souhlas musí udělit také Evropský parlament. Kandidátská země se může stát členským státem EU až poté, co smlouvu o přistoupení formálně schválí všechny stávající členské státy.

Příslušná země musí provést právní předpisy a pravidla EU. Všechny členské státy EU se musí shodnout na tom, že země splnila všechny nezbytné požadavky.

Jakmile jsou veškerá jednání dokončena, Evropská komise musí vydat své stanovisko k tomu, zda je příslušná země připravena stát se členským státem či nikoli.

Příslušná země podává žádost Radě, přičemž deklaruje své přání stát se členem EU. Evropská komise následně předkládá své stanovisko k žádosti.

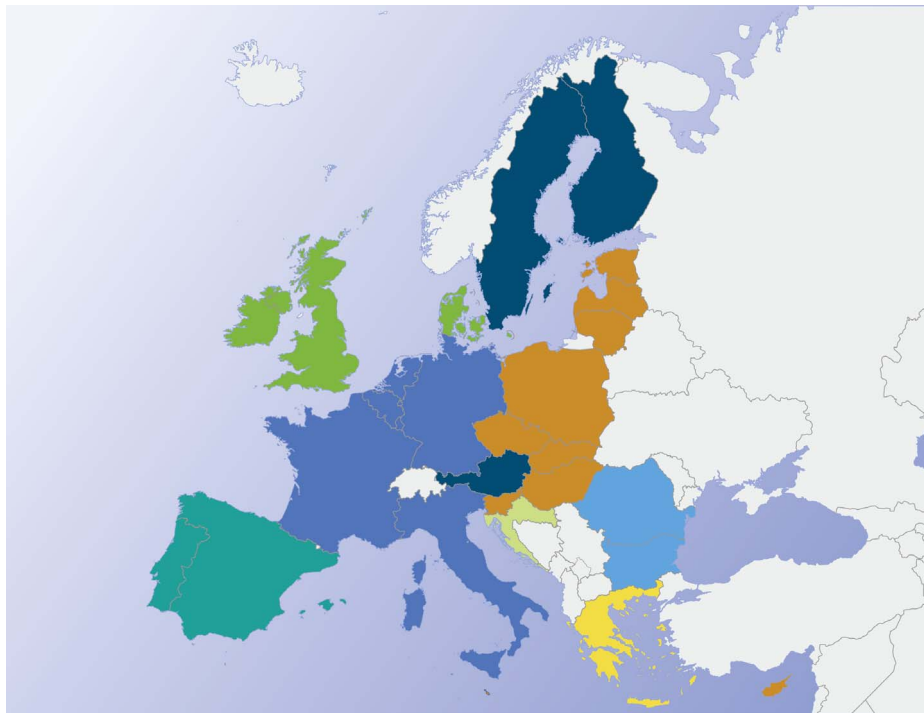
8 Doplnkové materiály – žáci 13–15

Učební plán 1, pracovní list: Dějiny EU do současnosti

Evropská unie je jedinečným hospodářským a politickým partnerstvím 28 evropských zemí. Její počátky se datují od roku 1951, kdy šest zakládajících zemí zahájilo projekt hospodářské spolupráce známý pod názvem Evropské společenství uhlí a oceli. Od té doby proběhlo sedm dalších kol rozšíření, v jejichž průběhu bylo do Unie přijato dalších 22 zemí.

Následuje přehled zemí EU:

Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené království, Španělsko a Švédsko

Tyto země vstoupily do EU v různých letech, některé samostatně, jiné zároveň s jinými zeměmi:

1957, 1973, 1981, 1986, 1995, 2004, 2007, 2013

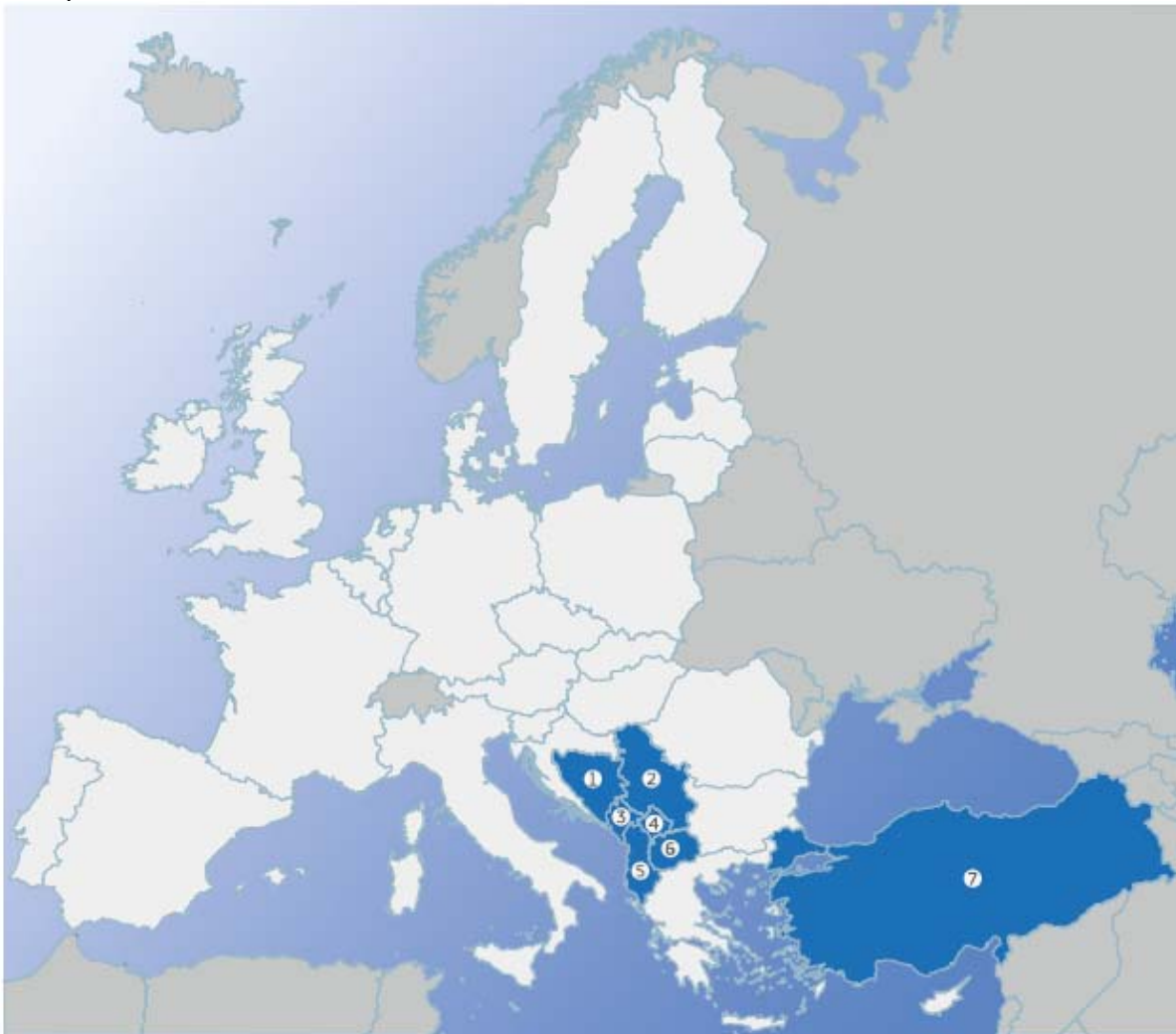
Pokyny: Dokážete tyto země uspořádat do skupin podle roku, ve kterém vstoupily do EU? Jako pomůcku použijte výše uvedenou mapu. Spolupracujte se svými partnery a diskutujte o tom, v kterém roce podle vás každá skupina zemí vstoupila do EU, a svou odpověď zapište do tabulky.

Skupina	Země v této skupině	Datum vstupu
A		
B		
C		
D		
E		
F		
G		
H		

Učební plán 2, pracovní list 1: **Označování zemí, které usilují o členství v EU:**

Albánie, Bosna a Hercegovina, Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Černá Hora, Kosovo, Srbsko a Turecko mají evropskou perspektivu. Členské státy EU tuto skutečnost potvrdily, což znamená, že pokud tyto země splní všechny nezbytné podmínky, mohly by vstoupit do EU. Nacházejí se v různých fázích tohoto procesu.

Pokyny: Dokážete správně označit všechny kandidátské země a potenciální kandidátské země? Pokud vám na konci zbude čas, zjistěte, kolik stávajících členských států EU dokážete také správně označit.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

Učební plán 2, pracovní list 2: Zjistěte fakta

Pokyny: Dokážete zjistit některé klíčové informace o zemi, kterou vám vyučující zadal(a)?

Jméno země:

1. Jaké je hlavní město této země?
2. Jaký má tato země počet obyvatel?
3. Které země s touto zemí sousedí?
4. Uveďte některé klíčové zeměpisné útvary (pohoří, řeky, vodní útvary) v této zemi.
5. Uveďte jednu slavnou osobnost z této země. Čím se proslavila?
6. Jaký pokrm nebo pokrmy jsou v této zemi oblíbené?
7. Jaké jsou hlavní vývozní a dovozní artikly?
8. Jaká je v této zemi úřední měna?
9. Které země jsou hlavními obchodními partnery této země?
10. Jaká jsou hlavní průmyslová odvětví v této zemi?

Učební plán 3, pracovní list: Kritéria pro vstup do EU

Pokyny: Doplňte na správná místa vhodná slova.

Politika rozšiřování EU je investicí do _____, _____ a _____ v Evropě. Poskytuje větší hospodářské a obchodní příležitosti, jež jsou vzájemně prospěšné Evropské unii i zemím, které usilují o členství v EU.

Základní oblasti, které jsou posuzovány s cílem ověřit, zda jsou země, které usilují o vstup do EU, dobře připravené: _____práva, posilování _____ a rovněž _____a konkurenceschopnost. Tyto otázky odrážejí význam, který EU připisuje svým základním hodnotám a obecným prioritám.

⇒ _____: země musí řešit otázky, jako je reforma soudnictví a boj proti organizované trestné činnosti a _____, hned od začátku procesu přistoupení. Musí prokázat konkrétní udržitelné výsledky.

⇒ _____záležitostí: stát se členem EU nespočívá jen ve vyhovění pravidlům a standardům EU, jde také o to, učinit zemi z ekonomického hlediska způsobilou pro členství s cílem zajistit, že bude moci těžit ze všech přínosů přistoupení k EU a zároveň přispět k _____ekonomiky EU.

⇒ _____je třeba dále upevňovat, například lepší parlamentní kontrolou a reformami veřejné správy. Kvalita veřejné správy má přímý dopad na schopnost vlády poskytovat efektivní veřejné služby, předcházet korupci a bojovat s ní a podporovat konkurenceschopnost a růst. Kromě dobře fungující veřejné správy je důležité zajistit silnější úlohu _____.

⇒ _____ práva jsou stěžejní hodnotou EU. Země, které usilují o členství v EU, musí zajistit, aby tato práva byla plně dodržována, zejména svoboda _____ a práva příslušníků menšin, včetně Romů. Zranitelné skupiny je třeba chránit před diskriminací, včetně diskriminace na základě sexuální orientace.

Učební plán 3, učební pomůcka: Proces vstupu do EU

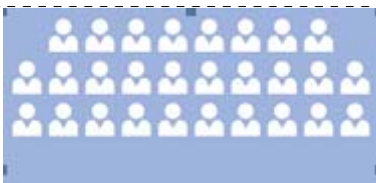
Každá z karet představuje jeden z kroků při vstupu do EU. Uspořádejte je ve správném pořadí.

Příslušná země podává žádost Radě, přičemž deklaruje své přání stát se členem EU.

Po splnění určitých podmínek jsou zahájena jednání o přistoupení, což opět probíhá se souhlasem všech členských států.

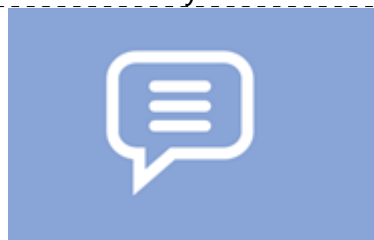
Na tomto základě musí vlády členských států jednomyslně rozhodnout, zda zemi, která žádost podává, přiznají status kandidátské země.

Kandidátská země se může stát členským státem EU až poté, co smlouvu o přistoupení formálně schválí všechny stávající členské státy.

Jakmile jsou jednání o všech oblastech dokončena, musí Komise vydat své stanovisko k tomu, zda je příslušná země připravena stát se členským státem či nikoli.

Evropská komise, která země procesu přistoupení důkladně sleduje, předkládá své stanovisko k žádosti.

Na základě těchto doporučení musí členské státy jednomyslně rozhodnout, zda proces uzavřou a podepíší s příslušnou zemí smlouvu o přistoupení. Smlouvu podepíší všechny stávající členské státy i budoucí členský stát. Svůj souhlas musí udělit také Evropský parlament.

Příslušná země musí nyní pracovat na provádění právních předpisů a pravidel EU. Všechny členské státy musí souhlasit s tím, že příslušná země splnila všechny nezbytné požadavky a že přijala standardy EU.